

Sygn. akt VIII U 266/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Graul

Protokolant: st.sekr.sądowy Dorota Laszczuk

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 2 stycznia 2013 r. nr (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu K. W. prawo do emerytury pomostowej poczynając od dnia 06 listopada 2012r.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygnatura akt: VIII U 266/13 **Uzasadnienie**

Decyzją z dnia 2 stycznia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił K. W. prawa do emerytury pomostowej, z uwagi na nieudowodnienie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu organ wskazał, że do okresu pracy w warunkach szczególnych nie uznał okresu zatrudnienia od 28 lipca 1977 r. do 31 marca 1978 r. w Stoczni (...) S.A., gdyż w/w okres udokumentowany został zaświadczeniem z Archiwum, ponieważ stosownych twierdzeń może dokonywać tylko pracodawca (zakład pracy) okres ten nie został uwzględniony do okresu pracy w warunkach szczególnych. Dodatkowo, przedłożone dokumenty z akt osobowych, na podstawie obowiązujących przepisów, nie mogą stanowić środka dowodowego.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych, organ nie uznał również okresu od 12 stycznia 1990 r. do 29 sierpnia 1990 r. za pośrednictwem (...) Agencji (...), ponieważ podmiot ten nie był pracodawcą, a jedynie jednostką kierującą do pracy, a tym samym nie był również płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne.

ZUS uznał także okresu zatrudnienia od 7 sierpnia 1996 r. do 18 grudnia 1997 r. w (...) S.A., gdyż zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 14 kwietnia 2000 r. nie powołał się na ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Ubezpieczony K. W. odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Decyzji zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania decyzji odmawiającej prawa do emerytury pomostowej – poprzez nie zaliczenie do stażu pacy w warunkach szczególnych okresów od 28 lipca 1977 r. do 31 marca 1978 r., od 12 stycznia 1990 r. do 29 sierpnia 1990 r. oraz od 7 sierpnia 1996 r. do 18 grudnia 1997 r., czego następstwem było naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. nr 237, poz. 1656). Oraz obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 w zw. Z art. 49 w/w ustawy poprzez nie zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach w/ okresów.

W uzasadnieniu ubezpieczony podał, że odnośnie udokumentowania okresu pracy w warunkach szczególnych w dniu 17 grudnia 2012 r. przedłożył w organie rentowym legitymację ubezpieczeniową, a odnośnie okresu od dnia 12 stycznia 1990 r. odprowadzane były składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy. W kwestii zarzuty dotyczącego okresu od dnia 7 sierpnia 1996 r. do 18 grudnia 1997 r. ubezpieczony podkreślił, że ustawa o emeryturach pomostowych weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 r., toteż nie było możliwe powoływanie się na jej treść w świadectwie pracy z dnia 14 kwietnia 2000 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą uprzednio w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Ubezpieczony K. W., ur. dnia (...), ukończył 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz udokumentował rozwiązanie stosunku pracy. Nadto, ubezpieczony niespornie wykazał 14 lat, 1 miesiąc i 25 dni okresów pracy w warunkach szczególnych.

Powyższe okoliczności są w niniejszej sprawie bezsporne a nadto wynikają z akt rentowych.

Dnia 2 listopada 2012 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową.

(vide: wniosek o emeryturę – k. 1-2 plik II akt rentowych)

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 2 stycznia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił K. W. prawa do emerytury pomostowej, z uwagi na nieudowodnienie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy pomostowej.

(vide: decyzja z dnia 2 stycznia 2013 r. – k. 31 plik II akt rentowych)

W toku postępowania dowodowego ustalono, iż ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych w systemie kontraktowym jako członek załogi na statku żeglugi morskiej w charakterze motorzysty/magazyniera na statku m/v (...) w okresie od 12 stycznia 1990 r. do 29 sierpnia 1990 r. za pośrednictwem (...) Agencji (...).

W powyższym okresie (...) Agencja (...) uiszczała na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenia społeczne na konto zbiorcze marynarzy.

(dowód: zaświadczenie z dnia 29 marca 2000 r. – k. 10, zaświadczenie z dnia 17 sierpnia 2012 r. k. 12 plik II akt rentowych)

W okresie od 7 sierpnia 1996 r. do 18 grudnia 1997 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. na stanowisku III mechanika także jako członek załogi na statku żeglugi morskiej.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 14 kwietnia 2000 r. – k. 12 plik I akt rentowych, umowa o pracę z dnia 7 sierpnia 1996 r., oświadczenie z dnia 26 lutego 1997 r., świadectwo pracy z dnia 19

maja 1997 r., oświadczeni o rozwiązaniu umowy z dnia 30 marca 2000 r., Świadcstwo pracy z dnia 14 kwietnia 2000 r. akt osobowych – k. 16 akt sprawy)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był niesporny. Dokonując ustaleń Sąd wziął pod uwagę dowody z dokumentów wymienione w powyższych ustaleniach stanu faktycznego, w tym w szczególności akta ubezpieczeniowe ZUS oraz dokumentacji osobowej z (...) S.A. Żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, w związku z czym, w ocenie Sądu, nie było podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie K. W. należało uwzględnić.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl zaś przepisu art. 49 tej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Stosownie do treści przepisu art. 51 ww. ustawy, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. Przepis art. 12 stosuje się odpowiednio. W myśl art. 12 tej ustawy, przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 4-11, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 ww. ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami

wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Należy zwrócić uwagę, iż w punkcie 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych – wykaz prac w szczególnych warunkach - wymienione zostały prace na statkach żeglugi morskiej.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz w dniu składania wniosku nie pozostawał w stosunku pracy.

Spornym pozostawało ustalenie, czy w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. w dniu 1 stycznia 2009 r., ubezpieczony miał wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej ustawy, w wymiarze 15 lat, wykonywanej przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Pozwany bowiem nie uznał okresów zatrudnienia ubezpieczonego, od 28 lipca 1977 r. do 31 marca 1978 r. w Stoczni (...) S.A., u armatorów zagranicznych od 12 stycznia 1990 r. do 29 sierpnia 1990 r. za pośrednictwem (...) Agencji (...) oraz od 7 sierpnia 1996 r. do 18 grudnia 1997 r. w (...) S.A., jako pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu, nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony w okresach od 12 stycznia 1990 r. do 29 sierpnia 1990 r. oraz od 7 sierpnia 1996 r. do 18 grudnia 1997 r. wykonywał, poza granicami kraju, pracę wymienioną w punkcie 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych - prace na statkach żeglugi morskiej.

Odnośnie zarzutów dotyczących okresów zatrudnienia za pośrednictwem (...) Agencji (...) Sąd nie podziela argumentacji pozwanego, że tylko pracodawca może stwierdzić w stosownym świadectwie pracy okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. O ile w postępowaniu przed organem rentowym zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania administracyjnego i reguły zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.), określające dokumenty, które mogą stanowić podstawę do przyznania prawa do świadczenia, to w postępowaniu przed sądem ograniczeń dowodowych nie ma. Przy niespornym okresie zatrudnienia okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w inny sposób. Stanowisko takie niejednokrotnie zajmował Sąd Najwyższy (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. w sprawie III UZP 48/84). Dowodem tym mogą być w świetle powyższego m.in. zaświadczenia wystawione przez pośrednika, jakim niewątpliwie była (...) Sp. z o.o. w G.. Zaświadczenia odzwierciedlają w sposób nie budzący wątpliwości przebieg zatrudnienia ubezpieczonego, zajmowane przez niego stanowiska, wiarygodności których pozwany organ rentowy nie podważył, co więcej, na ich podstawie okresy zatrudnienia za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. wymienione w zaświadczeniach uwzględnił w ogólnym stażu pracy jako składkowe (vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 30 plik III akt ubezpieczeniowych). Nadto, należy zauważyć, iż z cytowanego powyżej przepisu art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych (powołanego przez pozwanego w zaskarżonej decyzji) wynika, iż płatnik składek jest zobowiązany do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach (szczególnym charakterze). W ocenie Sądu nie ma przeszkód do uznania, iż płatnikiem składek w spornych okresach była (...) Sp. z o.o. Niezależnie od powyższego, zasadnicze znaczenie w sprawie ma ustalenie, iż z przeprowadzonego postępowania wynika niezbicie, iż ubezpieczony w spornych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę na statkach żeglugi morskiej i za powyższe okresy zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne.

Oceniając stanowisko pozwanego odnośnie pracy ubezpieczonego w (...) S.A. należy podkreślić, że organ rentowy nie kwestionował samego faktu wykonywania przez ubezpieczonego prac w warunkach szczególnych w okresie od 7 sierpnia 1996 r. do 18 grudnia 1997 r., bowiem odmowa uwzględnienia tego okresu sprowadzała się jedynie do wskazania błędów formalnych w świadectwie pracy – brak powołania się na ustawę o emeryturach pomostowych.

W ocenie Sądu powyższy zarzut organu jest całkowicie pozbawiony podstaw, ponieważ trudno wymagać od pracodawcy aby w wydawanym przez siebie dokumencie przewidywał, jakie ustawodawstwo powstanie w przyszłości. Jest niewątpliwie, iż w tym okresie ubezpieczony pracował jako członek załogi statku żeglugi morskiej i tym samym,

powyższych sporny okres pracy ubezpieczonego w charakterze III mechanika powinien zostać zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu emerytur pomostowych.

Podkreślić należy, iż oba sporne okresy zostały zaliczone ubezpieczonemu do ogólnego stażu pracy, zatem nie ulega kwestii, iż pozwany nie kwestionuje, że za powyższe okresy zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne. Sąd również powyższego nie kwestionuje, albowiem wynika to z dokumentów zebranych w sprawie.

Należy podkreślić, iż ustawa o emeryturach pomostowych nie zawiera przepisu wyłączającego możliwość nabycia prawa do emerytury pomostowej z tytułu wykonywania pracy za granicą.

Przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) ani wydane na jej podstawie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) także nie wyłączały możliwości nabycia prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach (bądź szczególnym charakterze) z tytułu zatrudnienia (wykonywania pracy) za granicą.

Istotnym jest jedynie, by praca ta była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku i przez okres wskazany w powołanym rozporządzeniu.

Również ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie zawiera wymogu wykonywania prac jedynie na terenie kraju. Ustawa ta uzależnia nabycie prawa do świadczeń w niej przewidzianych od wykazania odpowiedniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W myśl przepisu art. 6 ust. 1 tej ustawy, stosowanego z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. W myśl zaś ust. 2 art. 6 ustawy, stosowanego również z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15 listopada 1991 r. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (bądź okresy, za które nie było obowiązku opłacania składek) na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Pkt d ust. 2 art. 6 ustawy pozwala zaliczać do okresów składkowych również okresy zatrudnienia obywateli polskich poza granicami kraju u innych pracodawców zagranicznych pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

Jak wykazano wyżej, okolicznością niekwestionowaną przez pozwanego było opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne w okresach wykonywania przez ubezpieczonego pracy poza granicami kraju - okresy te uwzględnione zostały bowiem w ogólnym stażu pracy, jako składkowe. Nie jest w związku z tym zrozumiałe stanowisko pozwanego odmawiające uznania tych okresów jako wykonywanych w szczególnych warunkach. Podkreślić należy, że organ rentowy odmawiając zaliczenia okresów zatrudnienia ubezpieczonego u armatora zagranicznego do okresów pracy w szczególnych warunkach, w toku postępowania przed Sądem, nie zweryfikował swego stanowiska poprzez wyłączenie ich z ogólnego stażu pracy - okresu składkowego.

Podkreślić należy, że w aktach emerytalnych ubezpieczonego znajduje się zaświadczenie (...) Sp. z o.o., potwierdzające opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zgodnie z obowiązującymi przepisami – w okresie od 12 stycznia 1990 r. do 29 sierpnia 1990 r. Oznacza to, że wpłacone zostały na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki w celu refundacji świadczeń z ubezpieczenia społecznego za czas trwania kontraktu, w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Tym samym, ww. okresy pracy ubezpieczonego u armatora zagranicznego za pośrednictwem Agencji (...) jak i w (...) S.A. stanowią okresy składkowe, zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stosowanym z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Wskazania wymaga, że zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia ubezpieczonego u armatora zagranicznego za pośrednictwem (...) Agencji (...) oraz w (...) S.A. pozwala na uznanie, iż po zsumowaniu tych okresów (8 miesięcy, 17 dni oraz 1 rok. 1 miesiąc i 28 dni) z dotychczas udowodnionym okresem 14 lat, 1 miesiąca i 25 dni, ubezpieczony udowodnił wymagany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Spełnia również pozostałe przesłanki, niezbędne do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, przy czym emeryturę należało przyznać ubezpieczonemu od ukończenia 60 lat.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu zbędnym stało się badanie, czy ubezpieczony wykonywał prace w tym charakterze w okresie od 28 lipca 1977 r. do 31 marca 1978 r. w Stoczni (...) S.A., ponieważ spełnienie przesłanej do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej zostało potwierdzone nie ma potrzeby prowadzenie dalszych czynności w kierunku ustalania dodatkowych okresów pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i wskazanych wyżej przepisów, zmienił zaskarżoną decyzję.

SSO Magdalena Graul